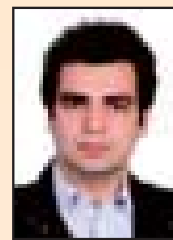

نگاهی به گردشگری پرنده‌نگری

نوید محبی‌فر

است. می‌گویند بیش از یکصدگونه پرنده در تهران وجود دارد که منبع بسیار مناسبی برای پرنده‌نگری است. در تهران و مناطق پیرامونی به ویژه تالاب‌های آن، گونه‌های غاز، درنا، خانواده مرغابی، چکاوک، گنجشک سانان، زاغ‌ها، سهره، فناری خانگی، طوطی، کبوتر، مرغ مینا، و بلبل وجود دارد.

رفتن به طبیعت و تماشای پرندگان زیبا، تفریحی است که ده‌ها سال است در بین مردم دنیا رواج یافته و علاقه‌مندان فارغ از هر نوع شغل یا تخصص با شوق و ذوق وافر به این تفریح سالم می‌پردازند. برخلاف تصور عامه مردم، برای پرنده‌نگری لازم نیست پرندشناس باشید، علاقه‌مندی به طبیعت کافی است.

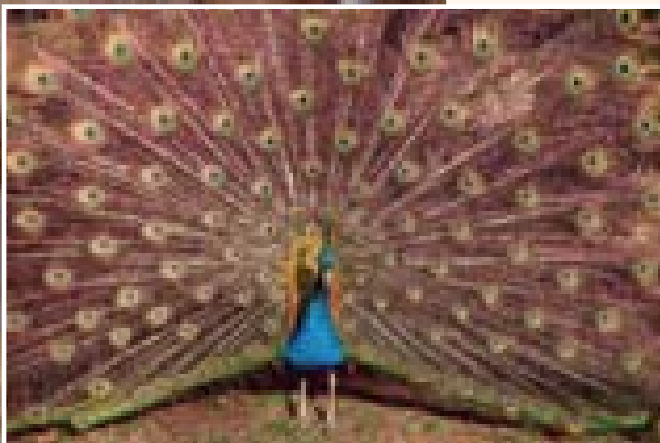
اگر آرامش و لذت را در همین نزدیکی‌ها می‌جوئید، به دیدن پرندگان بنشینید. پرنده‌نگری یکی از سالم‌ترین و لذت‌بخش‌ترین شیوه‌های طبیعت‌گردی است. امروزه، طبیعت‌گردی پر درآمدترین شاخه صنعت توریسم است که در کنار فواید بسیار برای زیست بوم انسان به دلیل حضور آگاهانه‌اش در طبیعت، درآمد سرشاری را در کشورها می‌سازد. پرنده‌نگری جزء پاک‌ترین گونه‌های چندانگانه طبیعت‌گردی است. پرنده‌نگرها با سفر به کشورهای گوناگون به ویژه مناطق حفاظت شده طبیعی و تالاب‌ها، ساعت‌ها و روزها بدون کمترین آلودگی زیست محیطی به تماشای گونه‌های پرندگان می‌نشینند و در سفرهای خود درآمد قابل توجهی را نصیب کشورهای میزبان می‌کنند. هم‌چنین به آرامشی بی‌سابقه دست می‌یابند. پرنده‌نگرهای حرفه‌ای ساعت‌ها از لابه‌لای موانع طبیعی هم‌چون درختان از نکات شایان توجه و مهم در د فترچه‌های ویژه‌ای که برای این کار تهیه کرده‌اند یادداشت بر می‌دارند. گفته می‌شود بیش از ۵۰۰ گونه پرنده مهاجر، نیمه مهاجر و بومی در ایران زندگی می‌کنند. که قلمرو آنها از دل کویر گرفته تا ارتفاعات کوهستان‌ها، دریاها، دریاچه‌ها، و تالاب‌های: میانکاله انزلی، آلاگل، آلماکل، گاوخونی، گومیشان، شادگان و دریاچه‌هایی چون ارومیه، بیشتر کویرها، مناطق حفاظت شده و پارک‌های ملی ایران برای پرنده‌نگری بسیار مناسب هستند.

به عنوان نمونه، سالانه هزاران «درنا» به تالاب میقان اراک مهاجرت می‌کنند که برای علاقه‌مندان به این پرنده می‌تواند جذابیت فراوانی داشته باشد.

اگر نمی‌خواهید برای پرنده‌نگری به جاهای دور بروید، همین تهران خودمان یکی از بهترین مناطق

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جغرافیایی

کویر مصر کجاست؟

۲۶

رهی _ دل شکیب

سفر به مصر برای ما خیلی جالب و دیدنی بود تا خاک و زیبایی‌های کویر مصر «لوت» را از نزدیک با دستان‌مان لمس و حس کنیم، چیزهایی از قبل در مورد کویر مصر شنیده بودیم ولی فکر نمی‌کردیم، مصر در خاک خودمان باشد. بر آن شدیم از این سفر گزارش دیدنی برای شما خوانندگان گردشگری داشته باشیم. مقدمات سفر از قبل توسط امیرحسین جعفری به اتفاق ۱۴۰ نفر دیگر از آژانس‌داران، راهنمایان، خبرنگاران انجام گرفت و ما هم شامل این گروه بودیم. گزارش سفر همراه نقشه، مسافت و زمان، اقامتگاه و مشکلات سفر، جاده، نقش راهپیمایی، لباس مناسب کویر، کوله پشتی و ... قبل از حرکت هماهنگی‌های لازم در خصوص سفر انجام گرفت. همه گروه بایستی قبل از حرکت باهم دیدار و آشنائی پس از حرف چای و قهوه و شیرینی و گرفتن سفرمان را شروع می‌کردیم. همه در انتظار، کویر مصر، شترسواری و بیابان لحظه شماری می‌کردیم. اتوبوس به آرامی از شهر شلوغ تهران خارج می‌شد و ما هم در فکر تهیه گزارش و گرفتن عکس‌های زیبا از سفر شب، سکوت کویر در وادی گردشگری، اصلاً «بدان پراخته نشده، یا کم گفته یا ناگفته مانده است. زیبایی و عظمت کویر زمانی شکوفا می‌شود که افق، زمین با آسمان یکی می‌شود. جهانگردان حرفه‌ای این جلوه هراسناک از بیابان برایشان جذابیت هم دارد. چون تجربه چنین فضایی در شرایط آب و هوایی اروپا برایشان ممکن نیست. آنها هراس و رنج گرمای کویر را تحمل می‌کنند تا بتوانند شرایط یک سفر ماجراجویانه را تجربه کنند. دیدن کویر، شن، شتر سواری، گرمای کویر و زندگی مردم کویر برایشان بسیار جالب و خاطره‌انگیز است. بعد از رستوران مهتاب قم بایستی به سمت نائین و ورود به روستای گرم آتشیونی از جاذبه‌های گردشگری و آشنائی با آقای مازیار آل‌داود و خوردن صبحانه در کنار این ایرانی نازنین که بعد از سال‌ها کار در کاخ موزه سعدآباد (سفالگری) حدود ۱۱ سال تهران و پایتخت را رها کرده و در دل کویر خانه‌ای زیبا با گل خشت ساخته و پذیرایی گردشگران ایرانی و خارجی است. مازیار ۴۳ ساله با لباس محلی و مو و ریش بلند خود، با خشرویی وصف ناپذیر خود، پذیرای همه مسافران بود. صبحانه در منزل ایشان و صحبت با او برایمان خاطره انگیز بود. مازیار با ساز خود ما را به دنیای عرفانی برد. به قول خودش زمانی که به این روستا پا گذاشت جمعیت آن اندک بود، ولی با ارتباط خوب مازیار با آژانس‌های گردشگری و آمدن گردشگران خارجی و داخلی، این منطقه رونق بیشتری گرفت. در حال حاضر این روستا ۲۷۰ نفر، جمعیت دارد و دختران محلی قالیبافی می‌کنند. محصول این روستا خرما، رب انار، و ... است.

مازیار، مردی که همه چیز خود را در شهر و پایتخت رها کرد و کویر را به آن ترجیح داد. زندگی را در طبیعت و هوای بسیار عالی و به دور از هرگونه سرو صدا (سکوت و آرامش) ادامه می‌دهد. لبخند او در تمام مدت برایمان بود. در مورد کویر از او سؤال می‌کنیم؟

و مازیار می‌گوید:

در کویر می‌توان همه چیز پیدا کرد، خدا، خلقت، طبیعت، جنگل و دریا با اینکه خشت است. در کویر متفاوتی و عرفان ریشه دارد. او می‌افزاید، در مناطق کویری دو چیز برای روستائیان خیلی مهم است خرما و شتر.

اگر درخت خرمائی را قطع کنند، می‌گویند کشتیم.

مردم کویر خیلی ساده‌اند و همان چیزی را که می‌بینند می‌گویند.

معماری کویر، کوچه‌های تاریک و دیوارهای گلی بلند.

مازیار می‌گوید: ماسه‌های درخشان کویر مانند طلا و نقره‌اند شایر در کویر نروید، ولی دانه‌های طلایی‌شان سکه‌های پررونق بازار توربسم است.

کویر مرکزی ایران یکی از با نمک‌ترین نقاط ایران است.

تا چشم کار می‌کند، نمک زار است و نمک که روی خاک طلائی رنگ کویر را سفید کرده، تپه ماهورهایی که به کیک شکلاتی یا پودر قند می‌مانند و به ذهن بسیار پاکه رویشان می‌گذاری فرو می‌روند و نمک‌ها زیر بایش قرچ و قرچ می‌کند.

پس از چند ساعت به کویر جندق و هتل بالی اولین مهمانسرای ۳ ستاره کویر مرکزی رسیدیم. همه خوشحال در دل این کویر چقدر زیبا و مدیر مهربان آقای امینی، خستگی را از شن‌ها در آورد. همزمان با ورود ما گروه دیگری از جوانان ماجراجو برای دیدن این منطقه رسیدند. مسئولیت این گروه را فرزندان آقای دکتر احمد روستا حامد، به عهده داشتند. خوشحالیم می‌بینیم که علاقه‌مندی جوانان و دیدن کویر و روستا چقدر می‌توان جذاب و خاطره‌انگیز باشد.

یکی از هیجان انگیزترین اقدامات این گروه و جهانگردان پی‌گیری خطا سیر مارکوپولو در کویرهای ایران است و مارکوپولو اولین جهانگردی است که به چنین مناطقی سفر کرده.

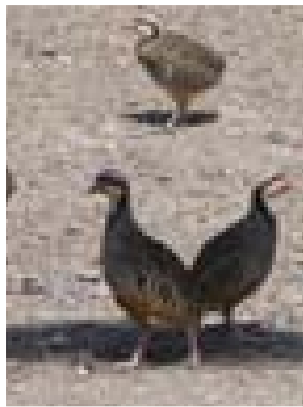
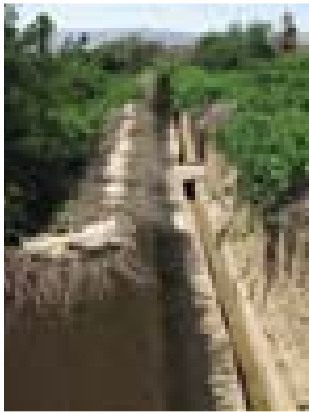
دریاچه نمک خور محور ارتباطی خور و طبس اگر چه دریاچه نمک مرغاب را دیده‌اید با دریاچه نمک خود کاملاً متفاوت است. رویش را نمک پوشانده با همان شکل چند ضلعی معروف و زیر آن باتلاق است. راه رفتن روی این زمین‌های تکه و پاره سخت و خطر ناک است، به قولی وقتی اشعه مادون قرمز خورشید به روی زمین نمک‌ها برخورد می‌کند منجر می‌شوند. به همین خاطر بخشی از دریاچه نمک زمین‌های آن ترک ترک دار است.

جندق از توابع خور است. ۳۵۰ کیلومتر با شهر اصفهان فاصله دارد. از شمال به کویر مرکزی، از غرب به ریگ جن و سلسه کوههای جندق، از جنوب به بیابانهای اطراف خور و از شرق به حاشیه جنوبی دشت کویر می‌رسد و ۴۵۰۰ نفر سکنه دارد.

کویر مصر در ۴۰ کیلومتری شرق جندق قرار دارد.

در چند سال گذشته مصر های تصمیم گرفتند در روستای خود بمانند و خانه های خود را تبدی به مهمانسرا تبدیل کنند. درآمد خوبی که به گردشگران برایشان داشته.

روستایشان را زنده نگه‌داشته است. رونقی که گردشگری به این روستا داده باعث شده که امکانات

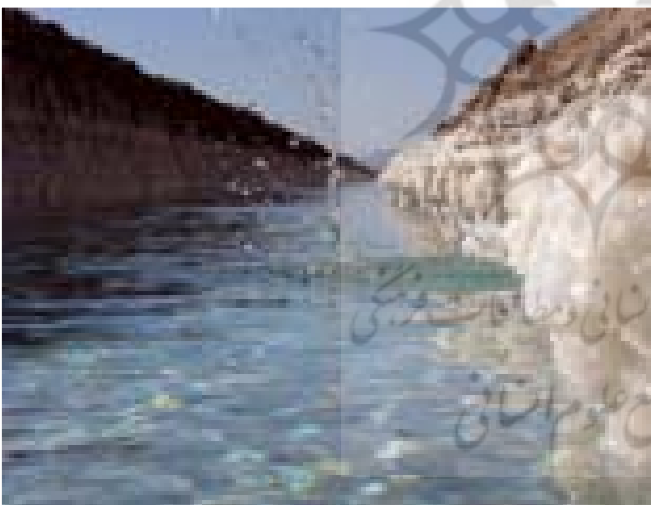
رفاهی و زندگی بیشتر شود مثل برق ، جاده ، تلفن ؛ حمل و نقل و هندوانه ابوجهل در بیابانهای این منطقه خود به خود می‌روید که بسیار تلخ ، اما برای درمان دیابت بسیار موثرند . گونه هایی از بادام کوهی و پسته این منطقه یکی از غنی ترین و متنوع ترین اکوسیستم ها در فلات مرکزی ایران است . شامل : عرصه های کوهستانی ، دشتی ؛ رودخانه ای و ماسه ای . حیات وحش ، ۳۷ گونه مختلف پستاندار و ۴۶ گونه پرنده بومی و دائمی.

۱۷۵ گونه پرنده مهاجر و فصلی ؛ هوبره ، شاهین ، شاه بوف و ۲۸ گونه مختلف خزنده : سوسمار خار دم ، مار افعی شاخدار و گزه مار

مهمترین گونه های جانوری و حمایت شده در منطقه شامل : یوزپلنگ آسائی ، پلنگ ، شاه روباه ، گربه وحشی ، کلویز، انواع قوچ و میش ، هوبره و شواهدی از گورخر آسیایی . اگر بخواهید تمام دیدنیهای کشف شده بیابانهای اطراف مصر و فرحزاد را ببینید بی دو هفته باید در منزل آقای طباطبایی این مکان زیبا بمانید. بزرگترین و مجهزترین مهمان پذیر

فرحزاد . خانه پدری سید هاشم طباطبایی است . که به بارانداز یک معروف شده . بارانداز دو کمی از خانه طباطبایی فاصله دارد . بارانداز یک خانه قدیمی بازسازی شده اما بارانداز دو خانه ای است که به سبک خانه های قدیمی ساخته شده است.

خانه پدری طباطبایی خانه ای است که از سال ۸۵ بازسازی شده و ۶ اتاق و ظرفیت پذیرش ۴۰ نفر را دارد . آقای طباطبائی می گوید: من به این فکر کردم که خودم به زودی بازنشته می شوم و ۳ پسر بیکار هم دارم از طرفی ساکنان تک تک از این روستا رفته بودند و روستا در خطر نابودی بود. تصمیم گرفتم این خانه را تبدیل به یک مهمان پذیر کنم و خودم و پسرانم مشغول می شویم و از این طریق کسب درآمد می کنیم. آقای طباطبائی از ۱۵ سال پیش در زمینه توریسم فعالیت می کرده و راهنمای محلی بوده است. از کارش هم بسیار راضی است که توانسته خانه پدری را حفظ و احیاء کند .

خودش می گوید: هیچ وقت فکر نمی کردم روزی ایرانی ها بیشتر از خارجی ها به خانه اش بیایند. خانه طباطبایی سنتی و زیباست و سعی شده که تزئینات آن سنتی باشد. زنگوله شتر و مشک و وسایل کشاورزی از در دیوار خانه آویزان است. هندوانه ابوجهل خشک شده هم تزئین آن بکار رفته است. از پذیرایی و مهمان نوازی خانواده طباطبائی هر چه بگوئیم ، کم گفته ایم .

آبگوشت شتر و برنج خوشمزه و عدس با کشمش دست پخت خانم طباطبائی بود که همه از خوردن این غذا در کویر لذت بردند. بامید اینکه مسئولین گردشگری کمی هم به فکر کویر و مناطق بکر کویری بیفتند و هر ساله در این مناطق جشنواره کویری در جهت هر چه بیشتر شناساندن روستاها و نحوه زندگی روستائیان (طبیعت گردی و ...) با هماهنگی صدا و سیما و اصحاب رسانه برگزار شود.

